

บทที่ ๕

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ที่แตกต่างกัน และเพื่อศึกษาปัญหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๒๑๑ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน และได้สรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา” สรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารและครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๑๓๖ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖๒

จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้บริหารและครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มี อายุ ๒๕ - ๓๕ ปี มีจำนวนมากที่สุด ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๗๗

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระดับปริญญาตรี มีจำนวน ๙๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๖

จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงาน ๖-๑๐ ปี มีจำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๐

๕.๑.๒ สรุปผลวิเคราะห์ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปรวมทั้ง ๖ ด้าน

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง ๖ ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา

๑) **ด้านหลักสูตร** ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มากที่สุด รองลงมาคือ การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องกับชุมชน และการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารหลักสูตรอย่างเหมาะสม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายคุณลักษณะพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ส่วนที่น้อยที่สุดคือ การปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม

๒) **ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้** ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูโดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือแบบกัลยาณมิตร มากที่สุด รองลงมาคือ การจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพียงพอ ส่วนที่น้อยที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓) **ด้านการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้** ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น มากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ส่วนที่น้อยที่สุดคือ ครูมีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้

๔) **ด้านการนิเทศการศึกษา** ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศภายในโรงเรียนหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ส่วน มีการประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

๕) **ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน** ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอช้างกลาง จังหวัด นครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการนำผล การประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มากที่สุด รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน ส่วนที่น้อยที่สุดคือ การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัด และประเมินผล

๖) **ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา** ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทำการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านวิชาการ เพื่อ นำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพงานวิจัยในโรงเรียน มากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนประสาน ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานกับสถาบันอื่นและหน่วยงานต่างๆ ส่วน การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และการทำงานของครู นักเรียน น้อยที่สุด

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นผู้บริหารและครู จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

๑) เปรียบเทียบตามเพศ ผู้บริหารและครู มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนก ตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ และด้านการการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เพศที่ต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๒) เปรียบเทียบตาม อายุ ผู้บริหารและครู มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการวัดผลประเมินผล และการ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อายุที่ต่างกันมีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๓) เปรียบเทียบตาม ระดับการศึกษา ผู้บริหารและครู มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .๐๕

ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการการ วัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ไม่แตกต่างกัน

๔) เปรียบเทียบตามประสบการณ์การทำงาน ผู้บริหารและครู มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

๕.๑.๔ สรุปข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยได้สรุปและนำเสนอไว้เป็นด้านๆ ตามลำดับดังนี้

ด้านหลักสูตร ผู้บริหารและครูเสนอแนะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น การปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม และการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องกับชุมชน

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูเสนอแนะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยจัดให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารและครูเสนอแนะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ และการประสานความร่วมมือกับโรงเรียนอื่น บุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นในการตั้งส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารและครูเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน การติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศงานวิชาการ และการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับโรงเรียน

ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารและครูเสนอแนะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลให้มีการประเมินผลการเรียนทุกชั้นปีอย่างหลากหลาย และการกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารและครูเสนอแนะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านวิชาการเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพงานวิจัยในโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และประสานความร่วมมือในการศึกษาวิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานกับสถาบันอื่นและหน่วยงานต่างๆ

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

๕.๒.๑ ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยที่มีระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของงานวิชาการอันเป็นหลักการดำเนินงานสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิชัย จุลวรรณโณ**^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ” พบว่าระดับการปฏิบัติงานวิชาการของครูวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านพบว่าด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พียัน ชิตสกุล**^๒ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ” เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ๕ ด้าน ได้แก่ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการจัดการเรียนการสอน งานบริการฝ่ายวิชาการ งานนิเทศการสอน และงานสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ๑ ด้าน ได้แก่ งานวัดผลและประเมินการเรียนการสอน

^๑พิชัย จุลวรรณโณ, “การศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐), หน้า ๙๗.

^๒พียัน ชิตสกุล, “การบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ, เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต**, สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๒), หน้า ๙๑.

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

๑) **ด้านหลักสูตร** ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ มุลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องกับชุมชน และการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารหลักสูตรอย่างเหมาะสม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายคุณลักษณะพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ^๓ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรย์ ชันทะสีมา^๔ ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดน่าน” ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน

๒) **ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้** ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมช่วยเหลือแบบกัลยาณมิตร มีการจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพียงพอ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ^๕ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในระดับมาก

^๓เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ, “การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๒), หน้า ๙๔.

^๔จรรย์ ชันทะสีมา, “การบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔), หน้า ๘๖.

^๕เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ, “การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๒), หน้า ๙๕.

๓) **ด้านการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้** ผู้บริหารและครูมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น มีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างหลากหลาย มีการประสานความร่วมมือกับโรงเรียนอื่น บุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นในการตั้งส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน และมีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **พียัน ชิตสกุล**^๒ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ” เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการจัดการเรียนการสอน งานบริการฝ่ายวิชาการ งานนิเทศการสอน และงานสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

๔) **ด้านการนิเทศการศึกษา** ผู้บริหารและครู มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่รองลงมา มีการจัดระบบนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในโรงเรียน และมีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเป็นไปตามกระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ**^๓ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับ คือ ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จรัญ ชันทะสีมา**^๔ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน” ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก

๕) **ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน** ผู้บริหารและครูมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงานการกำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกชั้นปีอย่างหลากหลายและ

^๒พียัน ชิตสกุล, “การบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ, เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๒), หน้า ๘๔.**

^๓เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ, ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร , **สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๒), หน้า ๙๖.**

^๔จรัญ ชันทะสีมา , การบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา ๒๕๔๔), หน้า ๘๘.**

ตรงกับตัวชี้วัด การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทรงเพชร ใจทน**^๙ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในอำเภอฟาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต ๒” พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประภาส เกตุพงษ์พันธุ์**^{๑๐} ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังเขต ๑ พบว่าการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

๖) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านวิชาการเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพงานวิจัยในโรงเรียน ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานกับสถาบันอื่นและหน่วยงานต่างๆ จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจากโรงเรียนอื่น และมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และการทำงานของครู นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ**^{๑๑} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่าการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน พบว่า ผู้บริหารและครู ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พิชัย จุลวรรณโณ**^{๑๒} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการ

^๙ทรงเพชร ใจทน, การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในอำเภอฟาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต ๒, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย), ๒๕๕๑, หน้า ๑๒๕

^{๑๐}ประภาส เกตุพงษ์พันธุ์, การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังเขต ๑, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ

^{๑๑}เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ, ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร , **สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ

^{๑๒}พิชัย จุลวรรณโณ, การศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ

ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ” พบว่าระดับการปฏิบัติงานวิชาการของครูวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการของครูวิชาการที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและอายุราชการต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการของครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานวิชาการต่างกัน พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๒) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขามเฒ่า จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกันพบว่า ผู้บริหารและครู ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย จุลวรรณโณ^{๓๓} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ” พบว่า ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของครูวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานวิชาการของครูวิชาการที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและอายุราชการต่างกันพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๓) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขามเฒ่า จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า ผู้บริหารและครูระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิกก้อง ด้วงชนะ^{๓๔} ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒” พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษาและการฝึกอบรม สัมมนาด้านวิชาการ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๔) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอขามเฒ่า จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกันพบว่าผู้บริหารและครู ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร

^{๓๓} เรื่องเดียวกัน, บทคัดย่อ.

^{๓๔} กิกก้อง ด้วงชนะ, สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๙), บทคัดย่อ.

งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องงานวิจัยของ เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ^{๑๕} ได้ทำการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และการเปรียบเทียบในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่สอนช่วงชั้นต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

๕.๓ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้ทราบว่า ในการบริหารงานวิชาการนั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือ หลักสูตร ซึ่งในการที่จะทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารและครูต้องวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้หลักสูตรนั้นสมบูรณ์และเหมาะสมตามบริบทของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๕.๔.๑ ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

๑. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้เข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและมีแนวทางการดำเนินงานในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

^{๑๕}เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ, ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร, สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒๕.

๒. สถานศึกษาควรมีการนำแผนพัฒนามาปรับปรุงการทำงานและมีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาทุกครั้งก่อนจะจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา

๓. ผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง มีระบบ เป็นกระบวนการและมีความเชื่อมโยงกับระบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน

๕.๔.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการต่อไป

๒. ควรศึกษาการบริหารงานให้ครบทั้ง ๔ งาน คือ งานการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานการบริหารงานทั่วไป ควบคู่กัน เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนต่อไป

๓. ควรศึกษาการวิจัยพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน